

Bendrovių obligacijos

Dėl koronaviruso pandemijos Lietuvoje paskelbus karantiną buvo apribota notarų veikla. Tai sutrikdė verslo finansavimą, nes notarų paslaugos būtinos sukūriant bankų reikalaujamas kreditų grąžinimo užtikrinimo priemones. Dėl to prisiminta alternatyvi finansavimo forma – bendrovių obligacijos.

Lietuvoje obligacijos dažniausiai vertinamos kaip finansinės priemonės, kurių prekyba vyksta vertybinių popierių biržose. Visgi obligacijos gali būti leidžiamos ir nenumatant jų įtraukti į prekybą vertybinių popierių biržoje (toks įtraukimas paprastai yra reikalingas, jei obligacijas planuojama siūlyti profesionaliems rinkos dalyviams (investiciniams fondams, draudimo įmonėms ir pan.)).

Šalia to paminėtina, kad obligacijos gali būti patrauklus instrumentas jų pirkėjams, kadangi pagal galiojantį reguliavimą, kai obligacijas įsigyja fizinis asmuo, 500 eurų palūkanų nuo obligacijų per metus tokiam asmeniui būtų neapmokestinama. Paskolų palūkanoms tokia lengvata netaikoma.

Planuojantys leisti obligacijas turėtų žinoti, kad nepakanka išmanyti finansines šio instrumento savybes. Ne mažiau svarbūs ir teisiniai obligacijų išleidimo proceso reikalavimai.

1

Įmonės teisinė forma

Reikalavimai išleidžiant obligacijas skiriasi priklausomai nuo to, ar jas ketinanti leisti įmonė yra uždaroji akcinė bendrovė (UAB), ar akcinė bendrovė (AB). Vadovaujantis LR akcinių bendrovių įstatymu, UAB viešai siūlyti obligacijas (t.y., kreiptis į platų ratą asmenų bei skelbti tokių obligacijų reklamą) gali tik tuo atveju, jei jos paskutinių finansinių metų, einančių prieš finansinius metus, kuriais priimtas sprendimas išleisti obligacijas, metinių finansinių ataskaitų rinkinys yra audituotas. Kitaip sakant, UAB norinti viešai siūlyti obligacijas 2020 m. turėtų parengti 2019 m. finansinių ataskaitų rinkinio auditą. Toks reikalavimas netaikomas įmonėms, kurių teisinė forma yra AB.

Tai nereiškia, kad be finansinių ataskaitų audito UAB negali išleisti obligacijų. Ji gali leisti obligacijas, bet ne viešai. Pavyzdžiui, išleisti obligacijas vienam investuotojui arba nedidelei jų grupei, kurie savo ruožtu turėtų įsipareigoti neperleisti obligacijų pažeidžiant viešam obligacijų siūlymui keliamus reikalavimus.

2

Sprendimų priėmimas

Vadovaujantis LR akcinių bendrovių įstatymu, sprendimą dėl obligacijų išleidimo priima visuotinis akcininkų susirinkimas. Tačiau įmonės įstatuose gali būti numatyta, kad sprendimą išleisti obligacijas priima valdyba (jei valdyba nesudaroma – bendrovės vadovas).

Vykdam obligacijų siūlymą, neretai tenka keisti pradines numatytas obligacijų sąlygas reaguojant į potencialių investuotojų poreikius. Paprastesnė sprendimų priėmimo procedūra leidžia lanksčiau reaguoti į pasikeitusią situaciją. Jei įmonės įstatuose kompetencija dėl šio sprendimo nėra perduota valdymo organams, kiekvienu atveju tenka šaukti visuotinį akcininkų susirinkimą. Kai akcininkų yra keletas ar keliolika, tai gali apsunkinti ir prailginti obligacijų išleidimo procesą.

Planuojant leisti obligacijas reikia įvertinti ir tai, kad toks procesas pareikalaus papildomos dokumentacijos bei su tuo susijusių išlaidų. Tai labiausiai priklauso nuo numatomo obligacijų išleidimo būdo: obligacijos leidžiamos viešai ar ne.

Neviešai leidžiamos obligacijos

Kai UAB leidžia obligacijas neviešai, paprastai pakanka sprendimo išleisti obligacijas (jose turi būti numatomos obligacijų sąlygos), obligacijų pasirašymo sutarties ir vidinės įmonėje vedamos obligacijų apskaitos dokumentacijos. Tokį sandorį galima įvykdyti per palyginti trumpą laiką tarpą – 1 - 2 savaites. Kai obligacijos užtikrinamos įkeitimu ar kitomis priemonėmis, tuomet, priklausomai nuo taikomų priemonių, reikalinga ir tokias užtikrinimo priemones sukurianti dokumentacija.

Viešas obligacijų siūlymas

Viešas obligacijų siūlymas yra sudėtingesnis procesas ir reikalauja daugiau pasirengimo bei kitų šalių įtraukimo. Atitinkamai jis yra ilgesnis ir brangesnis.

Pasirengimas

Prieš pradėdant siūlyti obligacijas reikia įvertinti, kokias jų sąlygas įmonė gali pasiūlyti, kokia bus obligacijų struktūra ir palūkanos (fiksotos ar kintamos, o jei kintamos, tai nuo ko priklauso kintamumas), obligacijų trukmė. Reikia įvertinti ir tai, ar numatomi papildomi įmonės įsipareigojimai obligacijų savininkams.

Taip pat įmonė turi nuspręsti, ar bus pajėgi pati surasti obligacijų pirkėjus. Jei ne, teks pasitelkti platintojus. Pasitelkus platintojus, procesas iš dalies priklauso ir nuo platintojų pasiūlytų sąlygų. Pasitelkus platintojus reikia sudaryti atitinkamą susitarimą su jais.

Kai obligacijos viešai platinamos be platintojų pagalbos, įmonė turi iš anksto suderinti su vertybinių popierių apskaitos tvarkytoju obligacijų apskaitos reikalavimus bei informaciją, kurią įmonė turės surinkti iš obligacijų pirkėjų. Tai suderinus, apskaitos tvarkytojas gali tinkamai fiksuoti obligacijų išleidimą.

Rengiantis obligacijas siūlyti viešai, taip pat reikia pasitelkti obligacijų savininkų patikėtinį (išskyrus tam tikras išimtis), kuris už įmonės mokamą atlygį turi užtikrinti, kad bus saugomi obligacijų savininkų interesai.

Reikalingi dokumentai

Siūlant obligacijas viešai, rengiamas obligacijų prospektas arba informacinis dokumentas. Informacinis dokumentas gali būti rengiamas tais atvejais, jei obligacijos bus siūlomos tik Lietuvoje, o bendra jų pardavimo vertė bus tarp 1 milijono ir 8 milijonų eurų per 12 mėnesių laikotarpį (pardavimo vertei per tą patį laikotarpį esant iki 1 milijono eurų nereikia nei prospekto, nei informacinio dokumento).

Be aukščiau nurodyto prospekto ar informacinio dokumento, viešam obligacijų platinimui taip pat reikia:

- formalaus įmonės sprendimo dėl obligacijų išleidimo;
- sutarties su platintoju / platintojais;
- sutarties su obligacijų savininkų patikėtiniais;
- obligacijų pasirašymo sutarties;
- obligacijų apskaitos sutarties ir registravimui depozitoriume reikalingų dokumentų;
- įmonės įsipareigojimų obligacijų savininkams įvykdymo užtikrinimo priemonių dokumentacijos (jei tokios priemonės bus numatomos);

- kitų dokumentų, priklausomai nuo kitų proceso ypatybių.

Siūlymo vykdymas

Viešo siūlymo proceso eiga ir trukmė priklauso nuo pasirinktos arba platintojo pasiūlytos platinimo strategijos bei būdų. Priklausomai nuo aplinkybių, dokumentų parengimas gali užtrukti nuo 1 iki 2 mėnesių (o jei rengiamas prospektas - iki 4 (ar dar daugiau) mėnesių). Parengus dokumentus siūlymo periodas (tai yra obligacijų reklama ir investuotojų paieška) paprastai trunka keletą savaičių. Jam pasibaigus ir paaiškėjus, kad yra pakankamas investuotojų susidomėjimas, obligacijų išleidimas ir registracija įvykdoma per kelias dienas.

Esame pasiruošę Jums padėti:

Joana Baublytė-Kulvietė
Partnerė

M +370 687 14642

E joana.baublyte.kulviete@walless.com

Laurynas Narvydas
Asocijuotas partneris

M +370 640 41057

E laurynas.narvydas@walless.com